

A v tom byl vzorem všem, kteří ho měli rádi a obdivovali jeho nadhled, vzdělání, laskavost, skromnost i radost ze života.

Čest jeho památce.

J. Jedličková-Kargerová

Vzpomínka na prof. Arnošta Lamprechta (1919–1985)

Dne 2. května si připomínáme smutné výročí 30 let od úmrtí významného českého dialektologa, fonologa, historika českého jazyka, slavisty a indoeuropeisty, prof. PhDr. Arnošta Lamprechta, DrSc.

Arnošt Lamprecht se narodil 19. října 1919 ve Štítině u Opavy. V Opavě absolvoval reálné gymnázium a r. 1938 začal v Brně na filozofické fakultě studovat češtinu a němčinu. Jeho vysokoškolská studia na šest let přerušila druhá světová válka, ihned po jejím skončení ve studiu pokračoval, svůj zájem však už zaměřil na češ-

tinu a ruštinu. Po absolutoriu působil v Brně dva roky jako středoškolský učitel, v r. 1949 se definitivně vrátil na filozofickou fakultu, kde mu bylo nabídnuto místo asistenta slovanského semináře. Postupem času na fakultě působil jako odborný asistent, docent (od r. 1957) a profesor českého jazyka a srovnávací slovanské jazykovědy (od r. 1962). V r. 1950 získal vědecký titul PhDr., r. 1955 dosáhl vědecké hodnosti CSc. a v r. 1970 se stal doktorem filologických věd. Zastával řadu významných akademických funkcí, z nichž je třeba zmínit funkci vedoucího katedry českého a slovenského jazyka, slovanské, indoevropské a obecné jazykovědy, funkci proděkana filozofické fakulty a konečně funkci prorektora univerzity. Jméno Arnošta Lamprechta je spjata také s Ústavem pro jazyk český, jehož brněnskou pobočku několik let vedl. Byl také členem redakčních rad *Slova a slovesnosti* a *Sborníku prací filozofické fakulty brněnské univerzity*.

Vědecká činnost Arnošta Lamprechta byla obdivuhodná.

Od počátku své vědecké kariéry se věnoval dialektologii, a to jak ze synchronního, tak z diachronního hlediska. Publikoval řadu prací, v nichž mj. popsal složitou jazykovou situaci v slezských nářečích, zajímala ho rovněž nářečí východomoravská a nářečí jihozápadní Moravy. Jeho nejzevrubnějšími dialektologickými pracemi materiálův deskriptivního zařazení jsou knižní publikace *Středoopavské nářečí* (1953) a *Slovník středoopavského nářečí* (1963), v nichž popsal dialekt svého rodného kraje. V úvodu kolektivního díla *České nářeční texty* (1976) nastínil celkový vývoj českých nářečí.

Jako historik českého jazyka se Arnošt Lamprecht zaměřil především na problematiku historické fonologie a je považován za našeho předního představitele této vědní disciplíny. K vysoce ceněným pra-

cím zasvěceným fonologii patří monografie *Vývoj fonologického systému českého jazyka* (1966, 1968), nelze opomenout ani (dodnes užívanou) vysokoškolskou učebnici *Historická mluvnice češtiny* (1986, spoluautoři Jaroslav Bauer a Dušan Šlosar), v níž Arnošt Lamprecht zpracoval oddíl y Hláskosloví a Slovní zásoba.

Zabýval se též vývojem fonologického systému polštiny, západoslovanských i východoslovanských jazyků a analyzoval vztahy mezi fonologickým a morfologickým systémem slovanských jazyků. Hlouběji prozkoumal morfologii a fonologii praslovanštiny, zamýšlel se nad vznikem a diferenciací slovanských jazyků a pojednal o praslovanské jazykové jednotě v době příchodu Konstantina a Metoděje na Velkou Moravu. Svoje výzkumy v oblasti praslovanštiny završil v syntetizující knize *Praslovanština* (1987); tu stihl připravit do tisku, jejího vydání se ale už nedožil.

Spolu s Adolfem Erhartem uvažoval nad vztahem indoevropských jazyků k jiným jazykovým rodinám a spolu s Miroslavem Čejkou se u nás stal průkopníkem nostratické teorie. Ve studii *Realita, odraz a znak* se věnoval rovněž otázkám z oblasti filozofie jazyka.

Arnošt Lamprecht navazoval na tradice brněnské dialektologické školy i indoeuropeisticky komparatistické, rozvíjel vědecká bádání Františka Trávníčka, Adolfa Kellnera, Václava Machka a Josefa Kurze. Dílo Arnošta Lamprechta významně ovlivnilo naši i světovou lingvistiku a jeho vědecký odkaz je stále živý.

S. Konečná

Vzpomínka na životní dílo prof. dr. Radislava Hoška (1922–2005) po desíti letech

Prof. dr. Radislav Hošek, dlouholetý profesor klasické filologie na Masarykově univerzitě v Brně a poté na Karlově univerzitě v Praze, se narodil 13. března 1922 v Brně, kde byl jeho otec vedoucím ředitelem děkanské kanceláře filozofické fakulty Masarykovy univerzity. Tím se Radislav Hošek již ve svém chlapeckém věku setkával s prostředím této nedávno založené brněnské vysoké školy. I střední škola, na které v třicátých letech v Brně studoval, totiž nejstarší české brněnské gymnázium, tzv. klasické na Třídě legionářů, jej docela dobře seznamovalo s duchem předválečné a meziválečné české avantgardy. Jeho zaměření na studium klasických jazyků latiny a řečtiny jej přitom v r. 1945 přivedlo – po čtyřleté přetržce od maturity kvůli zavření českých vysokých škol – k rozhodnutí zapsat se na Filozofické fakultě MU v Brně k studiu obou těchto jazyků (namísto dvou prý původně zamýšlených přírodovědných disciplin).

Hoškův odborný profil formoval zpočátku zejména prof. František Novotný, klasický filolog s velice širokým záberem, zejména však výtečný znalec antické filozofie a náboženství a překladatel celého díla Platónova. Byl však zároveň i vynikajícím odborníkem na latinskou normativní i historickou mluvnici a spoluautorem dobře známého latinsko-českého slovníku. Z tohoto širokého okruhu zaujalo R. Hoška brzy hlavně antické náboženství a jako tzv. závěrečnou státní práci z řečtiny předložil koncem 40. let zpracování antického mýtu o básníku Ariónovi (časem k tématu uveřejnil několik statí; srov. zvl. Sborník prací FFBU, D2, 1955, resp. Listy filologické 110, 1987). Ve své doktorské práci pojednal potom o sv.